

Okruhy ke státní závěrečné zkoušce

Surdopedie

Bakalářské studium

2009/10, 2010/11

1. **Úvod do surdopedie – vymezení základních terminologických pojmů**
Obor, cíl, metody, mezioborové vztahy, předmět zájmu oboru surdopedie
2. **Historie péče o jedince se sluchovým postižením**
Průkopníci vzdělávání neslyšících (obd. 16. – 17. století), rozvoj institucí, ústavů a škol pro sluchově postižené, historický vývoj koncepcí vyučování, milánský kongres, péče o jedince se sluchovým postižením v českých zemích
3. **Sluch**
Význam sluchu, stavba ucha, etiologie sluchového postižení, faktory negativně ovlivňující vývoj sluchového analyzátoru, klasifikace sluchových vad, metody vyšetření sluchu, objektivní a subjektivní sluchové zkoušky, screeningová vyšetření, psychologické zvláštnosti osobnosti jedince se sluchovým postižením
4. **Řeč, hlas, artikulace jedinců se sluchovým postižením**
Ontogeneze řeči, stádia vývoje řeči u jedinců se sluchovým postižením, úroveň řeči po stránce obsahové, artikulační a gramatické, modulační faktory, charakteristika hlasového projevu u jedinců se sluchovým postižením, artikulace hlásek
5. **Komunikace**
Charakteristika a význam mezilidské komunikace, komunikační formy osob se sluchovým postižením – přehled a popis, vizuálně motorické komunikační systémy – český znakový jazyk, znakovaná čeština
6. **Sluchová protetika**
Individuální sluchová protetika, přístroje pro individuální logopedickou péči, kompenzační pomůcky a jejich význam, kochleární implantát, metodika práce se sluchadly a kochleárním implantátem
7. **Raná péče – zajištění včasné intervence**
SRP, SPC a formy spolupráce s rodinou, zdravotnická péče, depistáž, orientační a diagnostická vyšetření, situace rodičů dítěte se sluchovým postižením, formy rané péče, výběr školského zařízení, sluchová výchova
8. **Možnosti vzdělávání dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením**
Organizace vyučování u žáků se sluchovým postižením, orální metoda, totální komunikace, bilingvální přístup, využití znakového jazyka - neslyšící pedagog, vzdělávací systém v ČR, integrace dětí, žáků a studentů se sluchovým postižením.
9. **Komunita Neslyšících**
Kulturní definice hluchoty – „Neslyšící“, organizace osob se sluchovým postižením, kluby neslyšících a nedoslýchavých, volnočasové aktivity, časopisy zaměřené na problematiku sluchového postižení, osobnost jedince se sluchovým postižením, socializace a možnosti profesionální orientace, tlumočnické služby
10. **Sluchová vada a další kombinovaná postižení**
Pojetí a klasifikace hluchoslepoty, etiologie, možnosti vzdělávání, organizace pro jedince s hluchoslepotou, charakteristika komunikačních forem osob s hluchoslepotou

Literatura

- *Adresář služeb pro sluchově postižené 2005*. Praha: FRPSP, 2005. (www.frpsp.cz)
- BULOVÁ, A. Uvedení do surdopedie. In PIPEKOVÁ, J. et al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido, 1998.
- BULOVÁ, A. Komunikace sluchově postižených. In VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika*. Brno: Paido, 1998.
- EVANS, L. *Totální komunikace. Struktura a strategie*. Hradec Králové: Pedagogické centrum, 2001.
- FREEMAN, R.D. et al. *Tvé dítě neslyší?* Praha: FRPSP, 1992.
- GÜNTHER, K.B. *Bilingvální vyučování neslyšících žáků základní školy*. Praha: MŠMT, 2000.
- HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima, 2002.
- HORÁKOVÁ, R. Úvod do surdopedie. In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: MU, 2006, s. 127-143.
- HORÁKOVÁ, R. Specifika vývoje a včasná pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením. In Opatřilová, D. (ed.) *Pedagogicko psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: MU, 2006, s. 243-281.
- HRONOVÁ, A., MOTEJZÍKOVÁ, J. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem*. Praha: FRPSP, 2002.
- HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl*. Praha: Septima, 1997, 1998.
- HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 1999
- JABŮREK, J. *Bilingvální vzdělávání neslyšících*. Praha: Septima, 1998.
- JANOTOVÁ, N., ŘEHÁKOVÁ, K. *Surdopedie. Komunikace sluchově postižených*. Praha: SPN, 1990.
- JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole*. Praha: Septima, 1998.
- KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.
- LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrie*. Brno: Paido, 2003.
- LEONHARDT, A. *Úvod do pedagogiky sluchovo postihnutých*. Bratislava: Sapientia, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I*. Praha: Scientia, 2000.
- LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepeho dítěte raného věku*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých III*. Praha: Scientia, 2001.
- MACUROVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk. (Úvodní poznámky)*. *Speciální pedagogika*, 2001, roč. 11, č. 2.
- MACUROVÁ, A. *Proč a jak zapisovat znaky českého znakového jazyka*. In *Speciální pedagogika*. 1996, roč. 6, č. 1.
- NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami*. Praha: 1994.
- NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie II. Základy fyziologie a patofyziologie řeči, diagnostika a léčba poruch řeči*. Praha: 1997.
- POTMĚŠIL, M. *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených*. Praha: Fortuna, 1999.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka A-N*. Praha: Fortuna, 2002
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka O-Ž*. Praha: Fortuna, 2004

- POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. Olomouc: UP, 2003
- POUL, J. *Jak vést neslyšící dítě k četbě*. Praha: Knihovna časopisu GONG, 1991.
- POUL, J. *Nástin vývoje vyučování neslyšících*. Brno: Paido, 1996.
- PULDA, M. *O výuce odezírání*. Praha: Knihovna časopisu Gong, 1990.
- PULDA, M. *Surdopedie se zaměřením na raný a předškolní věk*. Brno: MU, 1992, 1994.
- PULDA, M. *Včasná sluchově řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: MU, 2002
- PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. Brno: Paido, 2000
- RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. et al. *Speciální pedagogika*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2003.
- SOBOTKOVÁ, A. Edukace dětí a žáků se sluchovým postižením, In VÍTKOVÁ, M.: *Integrativní školní (speciální) pedagogika*. Brno, MSD, 2003.
- SOBOTKOVÁ, A. Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003
- SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2002.
- SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000.
- STRNADOVÁ, V. *Potom ti to povíme*. Praha: Česká unie neslyšících, 1994.
- STRNADOVÁ, V. *Jaké je to neslyšet*. Praha: Česká unie neslyšících, 1995.
- STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace*. Praha: FF UK, 1998.
- STRNADOVÁ, V. *Hádej co říkám aneb Odezírání je nejisté umění*. Praha: Helix, 2001.
- SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. Praha: Septima, 2005
- ŠEDIVÁ, Z. *Rozvíjení sociální dovedností sluchově postižených*. Praha: Septima, 1997, 1998
- ŠEDIVÁ, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi*. Praha: Septima: 2006
- ŠLAPÁK, I., FLORIÁNOVÁ, P. *Kapitoly z otorhinolaryngologie a fonoatrie*. Brno: Paido, 1999.
- VANĚČKOVÁ, V. *Výchova řeči sluchově postižených dětí*. Praha: Septima, 1996

INTERNETOVÉ ODKAZY:

- www.cktzj.com
- www.ruce.cz
- www.ticho.cz
- www.pevnost.com
- www.lorm.cz
- www.teiresias.muni.cz
- www.frpsp.cz

ČASOPISY:

- Speciální pedagogika
- Gong
- Unie
- INFO Zpravodaj
- Doteky